

INHOUD ORDNER 2

GROEP 3 LESBOEK 2

INSTRUCTIE LESBOEK 2

- Instructie lesboek 2 per les

KOPIEERBLADEN

Toetsen

- Kopieerbladen toets 4 en 5 (plus scorebladen)

Letterkaarten

- Letterkaarten bij lesboek 2

Knipbladen

- Knipbladen om hoofdletters te oefenen

Woordrijen

- Woordrijen bij lesboek 2

Herhalingslessen

- Herhalingslessen met moeilijkheden **vet** gedrukt

Algemene informatie over het werken met Actief Leren Lezen

kun je ***voor in map 1*** vinden. Hier staan:

- Algemene toelichting bij de methode
- Lijst van materialen
- Overzicht aangeboden lesstof
- Doelen Technisch lezen
- Jaarplanning
- Toelichting Technisch lezen
- Tips bij leesproblemen
- Toelichting Begrijpend lezen

MR062203

© Kluitman Educatief B.V.

Omslag: Petra Gerritsen

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

www.actieflerenlezen.nl

HOOFDTABBLAD

INSTRUCTIE LESBOEK 2

- Instructie lesboek 2 per les

Les 61: Eindclusters -lf, -lg, -rf, -rt en -ts

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Herhalen van clusters en klanken

- Wijs het cluster of de klank aan op de lettermuur of op het digibord.
- Oefen het cluster of de klank door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Het lezen van woorden met clusters of nieuwe klanken

- Lees het cluster of de klank in één keer en ook de rest van het woord in één keer, dus niet meer volgens het principe van de woordtorentjes.
Bijvoorbeeld: **ka lf, fie ts**.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Let op, de woorden die ze al als geheel kunnen lezen, hoeven niet meer in stukjes gelezen te worden.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok (ook van vorige lessen).
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen** **woordrijen** van deze en vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

les 61	-lf	-lg	-rf	-rt	-ts
het kalf					
ka lf	a lg	la rf	ve rf		
kalf	alg	larf	verf		
het kalf	de alg	de larf	de verf		
he rt	mu ts	ri ts	fie ts		
hert	muts	rits	fiets		
het hert	de muts	de rits	de fiets		

mijn naam is bart.
ik durf veel met mijn fiets.
ik maak vaart, en dan...
pats, knal, ik bots!
nou is mijn wiel krom.
en de verf is van de velg.
wat moet ik doen?
ik maak mijn fiets!
ik poets en ik verf.
ik kan het zelf!
ik ben bart met de fiets.
ik maak vaart, en dan... pats, knal...!

Nodig:

- Letterkaartjes **-lf, -lg, -rf, -rt en -ts**
- **Kopieerblad** **woordrijen** **na les 61**

Doel van de les

Het lezen van woorden die eindigen op **-lf, -lg, -rf, -rt en -ts**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met eindcluster uit voorgaande lessen.

Aanbieden van nieuwe eindclusters:

- Vertel dat we nu ook weer twee letters samen gaan lezen.
- Wijs de eindclusters aan op het digibord. Oefen goed hoe de clusters uitgesproken moeten worden.
- Let op dat de clusters **-lf, -lg** en **-rf** kort uitgesproken worden en niet met een 'u' ertussen, zoals kalf, niet 'kalluf'.
- Herhaal de clusters een paar maal.
- Hang de letterkaartjes op de lettermuur.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokjes.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Weet je wat een velg is? Wat gebeurt er nadat Bart zijn fiets weer maakte?

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

>> VERVOLG >> >>

Lesmoment 3

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Herhaal het verhaal uit het groene blok.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 62: Oefening en herhaling

Les 62

nat

boer hans rent in zijn hemd door de wei.
'mijn kalf is weg,' gilt hij.
mats loopt zijn kant op.
'dat is niet best,' zegt hij.
'ik neem een touw mee.
en ik zal op zoek gaan naar dat kalf.'
mats kent de wei en het bos goed.
hij tuurt in het rond.
mats hoort iets aan de rand van het bos.
en hij ziet ook een spoor op het pad.
dan hoort hij in een sloot: 'boe!'
met een vaart holt mats naar het kalf.
'beest, wat ben je nat,' zegt hij.
'ik trek je met het touw op de kant.'
mats puft en zweet.
het lukt haast, maar dan...
spat, valt mats zelf in de sloot.
het kalf is nat, maar mats nog meer!

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Aanbieden verhaal

- Besteed bij het lezen aandacht aan de recent aangeleerde leesmoelijkheden.
- Lees langzaam en duidelijk, in gedeelten of per zin.
- Lees het gedeelte of de zin daarna nogmaals met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de rest van het verhaal.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok van vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Nodig:

- **Kopieerblad herhalingsles 62** met moeilijkheden vetgedrukt

Doel van de les

Oefenen van de leesmoelijkheden die tot nu toe zijn aangeboden, met nadruk op woorden die eindigen op **-ns, -md, -ts, -st, -lf** en **-nd**.

Lesmoment 1

Herhalen van de leesmoelijkheden uit voorgaande lessen.

- Bied nu het verhaal aan.
- Stel na het lezen vragen om te controleren of de leerlingen het verhaal hebben begrepen. Wat is er verdwenen? Wie vindt het terug? Gaat alles goed?

nat

boer hans rent in zijn h**em**d door de wei.
'mijn kalf is weg,' gilt hij.
mats loopt zijn kant op.
'dat is niet best,' zegt hij.
'ik neem een touw mee.
en ik zal op zoek gaan naar dat kalf.'
mats kent de wei en het bos goed.
hij tuurt in het r**on**d.
mats hoort iets aan de r**an**d van het bos.
en hij ziet ook een s**po**or op het pad.
dan hoort hij in een s**lo**ot: 'boe!'
met een v**aa**rt holt mats naar het kalf.
'beest, wat ben je nat,' zegt hij.
'ik trek je met het touw op de k**an**t.'
mats puft en z**we**et.
het lukt haast, maar dan...
s**pa**t, valt mats zelf in de s**lo**ot.
het kalf is nat, maar mats nog meer!

Overige lesmomenten

De leerlingen lezen zelfstandig of in tweetallen nogmaals het verhaal. Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Leerlingen die moeite hebben met recent aangeleerde moeilijkheden, kunnen gebruikmaken van het kopieerblad waarop deze vet zijn gedrukt.

Les 63: Begrijpend lezen

les 63

soep is geen fruit

1. raf is ziek.
2. pip heeft een plan.
3. ze maakt een mand.
4. een mand met fruit.
5. wat gaat er in de mand?
6. een kers en een braam.
7. een druif en een pruim.
8. 'en soep,' zegt mam.
9. 'dat is geen fruit!' zegt pip.
10. mam zegt: 'nee, maar wel goed!'
11. de soep gaat ook in de mand.
12. pip gaat naar raf.
13. 'kijk, hier is fruit.
14. en ook nog soep.
15. dat is goed voor je.'
16. raf zegt: 'dat is lief.'
17. hij neemt een hap soep.
18. 'ik voel me al goed.'

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek, behorend bij de les, met elkaar beantwoord d.m.v. het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen. De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch lezen;
- voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Visualiseren van de tekst

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Eerste lesmoment

Stel voor het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer het verhaal.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat en navragen hoe dat gevonden is:
 1. Wat is het plan van Pip? (Pip maakt een fruitmand voor de zieke Raf – regel 2-4.)
 2. Welk soorten fruit doet Pip in de mand? (Pip doet een kers, een braam, een druif en een pruim in de mand – regel 6/7.)
 3. Wat gaat er nog meer in de mand? (Er gaat OOK soep in de mand – regel 11.)
 4. Is Raf blij met de mand? (Ja, Raf is blij met de mand, want hij zegt: 'dat is lief' – regel 16.)
 5. Helpt de soep Raf om beter te worden? (Ja, het helpt, want Raf zegt: 'ik voel me al goed' – regel 18.)

Evaluatie

Kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >> >>

Werkboek Begrijpend lezen

Tijdens het eerste lesmoment worden de vragen uit werkboek 2, behorend bij deze les, met elkaar beantwoord door middel van het modellen. Ook de vragen van de rechterpagina van het werkboek worden besproken.

Bespreek hoe je meerkeuzevragen het beste kunt beantwoorden:

- lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is;
- lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je de goede denkt te zien!);
- zet een kringetje om het juiste antwoord;
- als je niet weet wat het goede antwoord is, kan je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kan vinden.

Hierna vullen de leerlingen de antwoorden zelfstandig in.

Tweede lesmoment

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 2 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij te maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel.

Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toekomen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 63 soep is geen fruit

1. pip maakt een mand voor raf, want raf is ziek (r. 1-4).
2. pip doet een kers, een braam, een druif, een pruim en soep in de mand (r. 6-11).
3. dat komt door de soep (r. 17/18).
4. a
5. b

hoe loopt het af?

Antwoord c

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle kinderen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben voor lezen.

Les 64: Eindclusters -lk, -lm, -rg en -rk

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Herhalen van clusters en klanken

- Wijs het cluster of de klank aan op de lettermuur of op het digibord.
- Oefen het cluster of de klank door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Het lezen van woorden met clusters of nieuwe klanken

- Lees het cluster of de klank in één keer en ook de rest van het woord in één keer, dus niet meer volgens het principe van de woordtorentjes. Bijvoorbeeld: **ba lk, vo rk.**

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Let op, de woorden die ze al als geheel kunnen lezen, hoeven niet meer in stukjes gelezen te worden.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok (ook van vorige lessen).
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

les 64

-lk	-lm	-rg	-rk
-----	-----	-----	-----

de balk

ba lk	vo rk	he lm	zo rg
balk	vork	helm	zorg
de balk	de vork	de helm	de zorg

be rg	fi lm	me lk	ju rk
berg	film	melk	jurk
de berg	de film	de melk	de jurk

pap heeft een stuk zalm.
de zalm gaat in een kist met wat hout.
pap maakt vuur en het vuur maakt rook.
pap zegt: 'ik rook de zalm.
dat is leuk werk.'
het duurt wel erg lang.
ik krijg trek en pap ook.
maar dan is het klaar.
wat ruikt dat goed!
pap pakt brood en ik zorg voor melk.
brood met zalm en een glas melk!

Nodig:

- Letterkaartjes
-lk, -lm, -rg
en **-rk**
- **Kopieerblad**
woordrijen
na les 64

Doel van de les

Het lezen van woorden die eindigen op **-lk, -lm, -rg** en **-rk**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met eindcluster uit voorgaande lessen.

Aanbieden van nieuwe eindclusters:

- Vertel dat we nu ook weer twee letters samen gaan lezen.
- Wijs de eindclusters aan op het digibord. Oefen goed hoe de clusters uitgesproken moeten worden.
- Let op dat de clusters **-lk, -lm, -rg** en **-rk** kort uitgesproken worden en niet met een 'u' ertussen, zoals melk, niet 'melluk'.
- Herhaal de clusters een paar maal.
- Hang de letterkaartjes op de lettermuur.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokjes.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Weet je wat een zalm is? Wat doet pap met de zalm?

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

>> VERVOLG >> >>

Lesmoment 3

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Herhaal het verhaal uit het groene blok.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 65: Begrijpend lezen

les 65

de tand van pip

1. 'raf, moet je zien!' roept pip.
2. 'mijn tand zit los!
3. kijk, hij kan heen en weer.'
4. 'trek hem er dan uit,' zegt raf.
5. 'nee hoor,' gilt pip bang.
6. 'dat vind ik veel te eng!'
7. raf doet of hij de tand van pip pakt.
8. 'laat mij dan maar!' zegt hij.
9. 'nee, blijf er af!' roept pip.
10. ze keert om en rent hard weg.
11. pip kijkt om naar raf.
12. ze ziet de boom te laat.
13. boem!
14. met een knal loopt pip op de boom.
15. 'au, dat deed zeer,' huilt pip.
16. raf kijkt naar haar mond.
17. 'pip, je tand!
18. hij is er uit.'

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek, behorend bij de les, met elkaar beantwoord d.m.v. het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen. De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch lezen;
- voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Visualiseren van de tekst

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Eerste lesmoment

Stel voor het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer het verhaal.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat en navragen hoe dat gevonden is:
 1. Waar moet Raf naar komen kijken? (Raf moet naar de losse tand van Pip komen kijken – regel 2.)
 2. Waarom trekt Pip de tand er niet uit? (Pip trekt de tand er niet uit, omdat ze dat eng vindt – regel 6.)
 3. Mag Raf de tand van Pip eruit trekken? (Nee, Raf mag de tand van Pip er niet uit trekken, ze zegt: 'blijf er af' – regel 9.)
 4. Hoe komt het dat Pip tegen de boom loopt? (Pip loopt tegen de boom, omdat ze omkijkt naar Raf – regel 11.)
 5. Wat gebeurde er met de tand toen Pip tegen de boom liep? (De tand van Pip ging er uit toen Pip tegen de boom botste – regel 16-18.)

Evaluatie

Kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >> >>

Werkboek Begrijpend lezen

Tijdens het eerste lesmoment worden de vragen uit werkboek 2, behorend bij deze les, met elkaar beantwoord door middel van het modellen. Ook de vragen van de rechterpagina van het werkboek worden besproken. Hierna vullen de leerlingen de antwoorden zelfstandig in.

Tweede lesmoment

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 2 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij te maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel.

Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toekomen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 65 de tand van pip

1. de tand van pip zit los (r. 2).
2. raf doet of hij de tand van pip pakt (r. 7).
3. pip ziet de boom te laat (r. 12).
4. b
5. c

maak de zin af

1. b
2. a

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Het beantwoorden van meerkeuzevragen

- Lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is.
- Lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je het goede antwoord denkt te zien!).
- Zet een kringetje om het juiste antwoord.
- Als je niet weet wat het goede antwoord is, kun je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kunt vinden.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle kinderen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben voor lezen.

Les 66: Eindclusters -lp, -rm, -rn, -rp en -ps

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Herhalen van clusters en klanken

- Wijs het cluster of de klank aan op de lettermuur of op het digibord.
- Oefen het cluster of de klank door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Het lezen van woorden met clusters of nieuwe klanken

- Lees het cluster of de klank in één keer en ook de rest van het woord in één keer, dus niet meer volgens het principe van de woordtorentjes. Bijvoorbeeld: **tu lp**, **wa rm**.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Let op, de woorden die ze al als geheel kunnen lezen, hoeven niet meer in stukjes gelezen te worden.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok (ook van vorige lessen).
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

les 66	-lp	-rm	-rn	-rp	-ps
de tulp					
tu lp	he lp	wa rm	be rm		
tulp	help	warm	berm		
de tulp	ik help	heel warm	de berm		
ke rn	doo rn	ha rp	ru ps		
kern	doorn	harp	rups		
de kern	de doorn	de harp	de rups		

'help!' roept bas.
'er ligt een worm in de gang!
lars, ik wil je hulp!
leg hem op het gras!
lars mikt de worm in de tuin.
oeps, hij valt naast een tulp.
'zag je die worp, bas?' roept lars.
'dat is niet leuk, lars,' zegt bas boos.
'wat als hij op een doorn viel?'
er komt een mus op het gras.
'het is juist goed,' zegt lars.
'die worm is geen voer voor de mus!'

Nodig:

- Letterkaartjes **-lp, -rm, -rn, -rp** en **-ps**
- **Kopieerblad woordrijen na les 66**

Doel van de les

Het lezen van woorden die eindigen op **-lp, -rm, -rn, -rp** en **-ps**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met eindcluster uit voorgaande lessen.

Aanbieden van nieuwe eindclusters:

- Vertel dat we nu ook weer twee letters samen gaan lezen.
- Wijs de eindclusters aan op het digibord. Oefen goed hoe de clusters uitgesproken moeten worden.
- Let op dat de clusters **-lp, -rm, -rn** en **-rp** kort uitgesproken worden en niet met een 'u' ertussen, zoals 'warm', niet 'warrum'.
- Herhaal de clusters een paar maal.
- Hang de letterkaartjes op de lettermuur.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokjes.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Weet je wat een tulp is? En een doorn? Doet Lars wat Bas zegt? En is dat erg?

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

>> VERVOLG >> >>

Lesmoment 3

- Herhaal de eindclusters uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Herhaal het verhaal uit het groene blok.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 67: Woordrijen oefenen

les 67
lees de rij

pop	maat	bij
val	oog	zoet
in	buut	vuil
zon	beef	ziek
pen	meel	pijn
suf	fuut	kous
kam	koog	deuk
vat	waas	reus
ik	gaas	rijm
den	boon	wei
kip	muur	paus
lof	heel	mier
bos	keet	luik
mug	toos	eik
dak	guus	dauw

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Het lezen van woordrijen

- Lees de woordrijen van het digibord. Bied de woorden rij voor rij aan, in een gelijkmatig tempo.
- Eerst moeten de woorden goed gelezen worden, daarna komt pas de snelheid. Dus **eerst goed, dan snel**.
- Het regelmatig oefenen van woordrijen helpt om het leestempo te verhogen.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok van vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van de vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van de vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Doel van de les

Het goed lezen van woordrijen in een gelijkmatig, rustig tempo.

In deze les:

- rij 1 – mkm-woorden met korte klanken;
- rij 2 – mkm-woorden lange klanken;
- rij 3 – mkm-woorden met tweetekenklanken.

Lesmoment 1

- Lees de woordrijen van het digibord. Bied ze per rij aan, door voordoen, nadoen en zelf doen. Let erop dat bij het voordoen een gelijkmatig tempo wordt aangehouden.
- Vertel hierbij dat het belangrijk is om eerst de woorden goed te lezen. Pas als dat lukt, kun je het tempo verhogen. Dus eerst **goed**, daarna **snel**.
- Leg ook uit dat het helpt om de rijtjes vaak te oefenen, omdat door het herkennen van de woorden het tempo vanzelf omhooggaat.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Met de zwakke lezers wordt nog een keer aan de instructietafel geoefend met de woordrijen in het lesboek. De andere leerlingen oefenen in tweetallen deze les uit het lesboek.

Lesmoment 2

- Start met een korte herhaling door met elkaar de woordrijen van het digibord te lezen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 3

- De leerlingen kunnen de woordrijen van deze les nog een keer in tweetallen om de beurt lezen. Wanneer de leerlingen eraan toe zijn, kan er een zandloper of stopwatch worden gebruikt om te kijken hoelang ze over een rijtje doen. Introduceer dit als een speels element en leg niet de nadruk op de snelheid. Het gaat nog steeds om 'eerst goed, dan snel'.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 68: Begrijpend lezen

les 68

wie is dat?

1. 'je haar is te lang,' zegt mam.
2. ik roep boos: 'maar ik vind het juist leuk.'
3. 'je ziet niks met dat haar,' zegt mam.
4. dat ben ik niet met haar eens.
5. 'ik zie heus wel wat!'
6. maar ik moet naar els van knip hem en haar.
7. zij doet knip, knip, knip met haar schaar.
8. er valt veel haar op de vloer.
9. 'kijk eens voor je,' zegt els dan.
10. voor me zit een kind.
11. wie is dat?
12. ik steek mijn hand op.
13. hij doet het ook.
14. ik nies.
15. hij niest ook.
16. ik snap het al.
17. dat kind ben ik zelf!

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek, behorend bij de les, met elkaar beantwoord d.m.v. het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen. De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch lezen;
- voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Visualiseren van de tekst

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Eerste lesmoment

Stel voor het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer het verhaal.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat en navragen hoe dat gevonden is:
 1. Wie wil dat het kind naar de kapper gaat? (Mam wil dat het kind naar de kapper gaat – regel 1 en regel 6.)
 2. Wil het kind naar de kapper? (Nee, het kind wil niet naar de kapper, omdat hij zijn haar juist leuk vindt – regel 2.)
 3. Wat is de naam van de kapster? (De kapster heet Els – regel 6.)
 4. Zit er een vreemd kind voor hem? (Nee, er zit geen vreemd kind voor hem, het kind ziet zichzelf in de spiegel.)
 5. Is het kind in het verhaal een jongen of een meisje? (Het kind is een jongen.)
Hoe weet je dat? (Er staat 'hij' in regel 13 en regel 15.)

Evaluatie

Kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >> >>

Werkboek Begrijpend lezen

Tijdens het eerste lesmoment worden de vragen uit werkboek 2, behorend bij deze les, met elkaar beantwoord door middel van het modellen. Ook de vragen van de rechterpagina van het werkboek worden besproken. Hierna vullen de leerlingen de antwoorden zelfstandig in.

Tweede lesmoment

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 2 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij te maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel. Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toekomen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 68 wie is dat?

1. het kind is het niet eens met mam (r. 3/4).
2. er valt veel haar op de vloer (r. 8).
3. het kind voor me doet het ook (r. 10).
4. c
5. c

Tekst met blokjes en cirkels

1. a
2. d

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Het beantwoorden van meerkeuzevragen

- Lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is.
- Lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je het goede antwoord denkt te zien!).
- Zet een kringetje om het juiste antwoord.
- Als je niet weet wat het goede antwoord is, kun je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kunt vinden.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle kinderen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben voor lezen.

Les 69: Cluster -nk

Planning

- Er zijn 3 lesmomenten van 20 minuten.

Herhalen van clusters en klanken

- Wijs het cluster of de klank aan op de lettermuur of op het digibord.
- Oefen het cluster of de klank door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Het lezen van woorden met clusters of nieuwe klanken

- Lees het cluster of de klank in één keer en ook de rest van het woord in één keer, dus niet meer volgens het principe van de woordtorentjes.
Bijvoorbeeld: **ba nk**, **pi nk**.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Let op, de woorden die ze al als geheel kunnen lezen, hoeven niet meer in stukjes gelezen te worden.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met klanken en clusters oefenen onder begeleiding de klanken en clusters uit het letterblok (ook van vorige lessen).
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van klanken en clusters oefenen met de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
 - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
 - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen.
- Leerlingen die alle letters beheersen en woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

les 69

-nk

de bank

ba nk

bank

de bank

pi nk

pink

de pink

vo nk

vonk

de vonk

da nk

dank

ma nk

mank

bo nk

bonk

de bonk

hi nk

hink

ik hink

de nk

denk

ik denk

bink doet een spel.

hup! op de bank.

en hup! er weer af.

maar dan gaat het mis.

hij valt met een bonk op de vloer.

de pink van bink doet pijn!

de pink is dik en rood.

mam geeft er een kus op.

'ik denk dat het goed komt.'

'dank je wel, mam,' zegt bink.

en hup! hij staat al weer op de bank.

Nodig:

- Letterkaartje **-nk**
- **Kopieerblad woordrijen na les 69**

Doel van de les

Het lezen van woorden die eindigen op **-nk**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met eindcluster uit voorgaande lessen.

Aanbieden van het nieuwe cluster:

- Vertel dat we nu ook weer twee letters samen gaan lezen.
- Wijs het cluster **-nk** aan op het digibord. Oefen goed hoe het cluster uitgesproken moet worden.
- Let op dat het cluster duidelijk wordt uitgesproken.
- Herhaal het cluster een paar maal.
- Hang het letterkaartje op de lettermuur.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokken.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal het eindcluster uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Hoe heet de jongen over wie het verhaal gaat? Wat gaat er mis? Hoe helpt mam?

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

>> VERVOLG >> >>

Lesmoment 3

- Herhaal het cluster uit het letterblok.
- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Herhaal het verhaal uit het groene blok.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 70: Begrijpend lezen

les 70

raf is te laat

1. 'raf! raf! slaap je nog?' roept zijn mam.
2. 'kom er snel uit, raf!
3. je moet gauw naar school.'
4. raf gaapt.
5. hoe kan hij nou te laat zijn?
6. viel hij soms weer in slaap?
7. raf rolt uit zijn bed.
8. hij pakt een sok en nog een sok.
9. een broek en een hemd.
10. vlug doet hij ze aan.
11. raf rent snel naar school.
12. hij is nog net op tijd in de klas.
13. pip zit al op haar stoel.
14. ze kijkt heel raar naar raf.
15. 'raf, wat is er met je broek?
16. de rits zit op je kont!
17. en dat is geen schoen.
18. dat is een slof!

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek, behorend bij de les, met elkaar beantwoord d.m.v. het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen. De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch lezen;
- voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Visualiseren van de tekst

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Eerste lesmoment

Stel voor het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer het verhaal.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat en navragen hoe dat gevonden is:
 1. Wat is er met Raf aan de hand? (Raf heeft zich verslapen – regel 1 en regel 5/6.)
 2. Waarom rent Raf naar school? (Raf rent naar school, omdat hij niet te laat wil komen.)
 3. Is Raf nog op tijd op school? (Ja, Raf is nog net op tijd in de klas – regel 12.)
 4. Wat is er met de broek van Raf? (Raf heeft zijn broek achterstevoren aan – regel 16.)
 5. Wat is er met de schoen van Raf? (In plaats van een schoen heeft Raf een slof aan – regel 17/18.)

Evaluatie

Kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >> >>

Werkboek Begrijpend lezen

Tijdens het eerste lesmoment worden de vragen uit werkboek 2, behorend bij deze les, met elkaar beantwoord door middel van het modellen. Ook de vragen van de rechterpagina van het werkboek worden besproken. Hierna vullen de leerlingen de antwoorden zelfstandig in.

Tweede lesmoment

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 2 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij te maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel. Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toekomen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 70 raf is te laat

1. mam roept raf (r. 1).
2. raf rent snel naar school (r. 11).
3. de rits van de broek van raf zit op zijn kont. en raf heeft geen schoen maar een slof aan (r. 15-18).
4. b
5. a

dit is mis.

hoe moet het wel?

De goede volgorde is: b – d – a – c.

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Het beantwoorden van meerkeuzevragen

- Lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is.
- Lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je het goede antwoord denkt te zien!).
- Zet een kringetje om het juiste antwoord.
- Als je niet weet wat het goede antwoord is, kun je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kunt vinden.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle kinderen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben voor lezen.